

Fotboll, fotografi och film

Tre viktiga kulturfenomen blommade upp till tidigare okänd styrka i Hammerdal efter andra världskriget när det började bli ordning på ekonomi och samhällsliv igen. Det var fotbollen, fotografien och filmen. I alla de tre kulturformerna fanns en ung, fysiskt vältränad, talför, poetisk och filosofisk man från Ede med i aktiviteterna.

Ja helt rätt gissat, det var Arne Flyckt som alltid på något sätt lyckades hamna i centrum för utövandet. Men så var, och är fortfarande, hans devis "Mae må ju hitt på nöge!" Eftersom fysiken är viktig för fotbollen blev den Flycktska perioden där kortast. Fotograferandet blev intensivt men avstannande efter problem med fixeringsvätskorna. Som filmmaskinist under över 50 år bör Arne ha svenskt rekord för sin uthållighet och vara värdig kungens guldmedalj avdelningen cineaster. Men låt oss ta det i tur och ordning.

Skidåkaren Arne

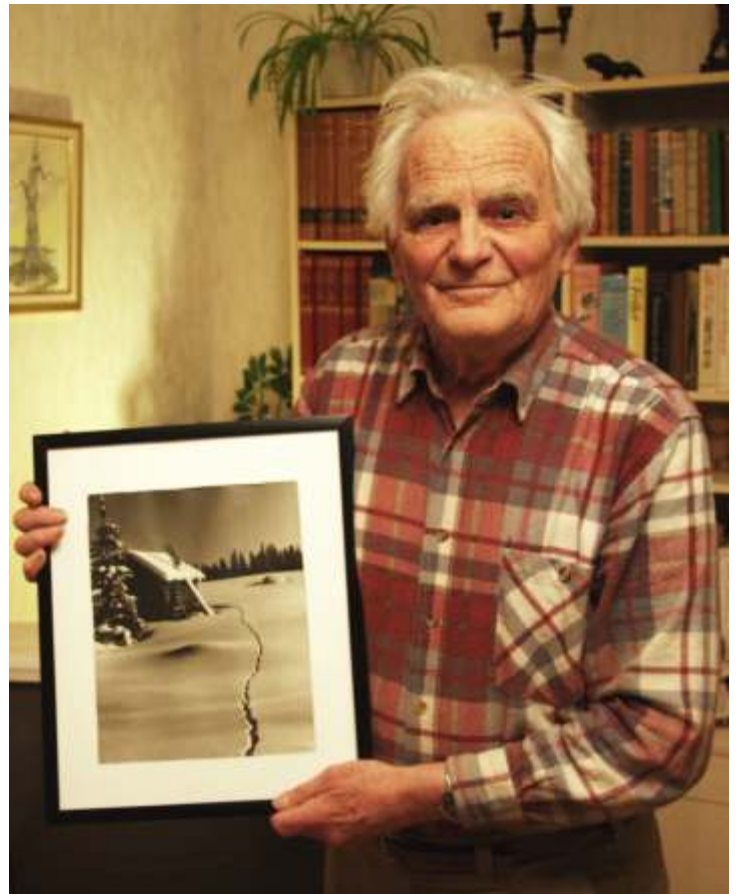
Arne Flyckt föddes i Håxås år 1926 som son till Anders och hans hustru Maria. Pappa var skogs- och flottningsarbetare, takläggare och som duktig skidåkare en av de första att föra Hammerdals Idrottsförenings färger i tävlingsspåren (till en början i vadmalsbyxor med hängslen, keps, vit vardagsskjorta eller grå ylletroja beroende på kylan och sedan den stolta röd-blå tävlingsdressen). Familjen flyttade till Ede år 1939 och Arne började efter skolan att jobba som hyvlare på Sahlinsågen i Fyrån.

Arne Flyckt gjorde värnplikten år 1948 hos fältjägarna i Östersund på kapten Rastners och Erland Vemdals 2. kompani med en uppsättning befäl härdade, skadade och trötta på den nyss genomlidna beredskapen. Där fick killarna utöver drillen träna skidåkning och göra spår för Svenska Skidspelet år 1949 i Östersund. Sedan dess har Arne fortsatt att med hög ambition träna fysisk kondition och under många år medverka som spårläggare för HIF:s tränings- och tävlingsbanor.

Nu hände det sig att till pappa Anders kom som hemsyster fröken Siri Nordin från Strömsnäs i Stugun, den oförlömliga dagen den 17 maj 1954 under tungt snöfall. "Hur skulle det ha gått om arbetsförmedlingen i Hammerdal skickat någon av de andra två?", undrar Arne fortfarande. För Siri behövde aldrig lämna familjekretsen. Arne friade och i januari 1956 vigdes de två på Östersunds Rådhus och Siri bytte efternamn till Flyckt. Efteråt hann de med att fika på Wedemarks innan de återvände med bussen, för Arne måste hem för att köra filmprojektorn på Medborgarhuset i Hammerdal.

Fotbollsspelaren Arne

Arne började sin fotbolls bana som 15-åring år 1939 med sin upprättstående svarta kalufs. Det var en match på Svartviken på midsommardagen i junior-DM mot Castor, Östersund, med 700 personer på läktarna och vinst med 6-1. Rune "Korpen" Edström gjorde fem mål, varav två efter passning av Arne. Allt enligt pappa Anders noggranna anteckningar. Redan året därpå fick Arne rycka in som reserv i A-laget, men spelade mera regelbundet under åren 1948-1952. Till att börja med som vänsterytter, men sedan som högerinner och framförallt som

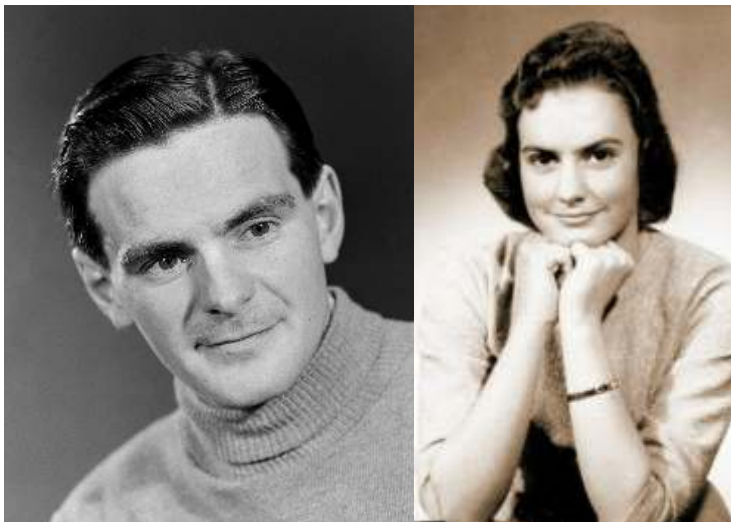

tillbakadragen strateg, eller som det numera kallas - libero.

Arne Flyckt rakade år 1945 få tag på det engelska storlaget Arsenalns handbok för fotbollsträning. Runt år 1950 kom också Dynamo Moskvas nya direktspel som en uppenbarelse, Dynamo slog alla svenska topplag. På Edebergets träningsplan blev det stenhård träning. Arne skrek "direktspel!", satte upp pinnar för dribblingsträning och arrangerade ett rutnät med snören på en ladvägg som målmarkering för att träna grabbarna att träffa rätt i passningsspelet och med eventuella straffsparkar. Tillsammans

Text: Tage Levin

Foto: Arne Flyckt och Tage Levin

med Arne Eng bildade Arne "Agaton" Flyckt en fruktad högervinge i HIF (döpt till Agaton av Kjell Pettersson eftersom Arne körde det häftigt komplicerade biomaskineriet med ljud från företaget Aga Baltic Ton System).

En minnesvärd B-lagsmatch blev det när tuffa Havsnäs kom till Svartviken som serieledare i div 5 för att spöa HIF:s B-lag och det vid halvlek med ställningen 1-1 började regna kraftigt över den nya exklusiva gräsplanen. Havsnäsarna halkade ovan omkring på slitna dobbar, Hammerdalingarna slog in fem mål på raken och vann med 6-1. Arne, Hammerdals motsvarighet till Gunnar Gren och Beckenbauer, var nöjd.

Fotografen Arne

Arnes livslånga intresse har varit fotograferingen. Han tog över Rudås ärevördiga ateljé ovanför nuvarande Lillkiosken i Hammerdal och Arnes naturbilder har prytt många Hammerdalskrönikor under 1950- och 60-talen. Otaliga är de svartvita porträtt av barn och familjer som blixtrats fram uppe i ateljén ovanför nuvarande Lillkiosken med hjälp av en ståtlig Voightländer med 12x16 cm plåtar och en smidig Polyfotokamera för 20-bildersark, ljussättare, reflektorer och bakgrunder. Populärt var det också för tonärstjejerna på realskolan att gå till Arne för att få sina vackra oskuldsfulla ansikten porträtterade till glädje för stolta föräldrar och blyga pojkvänner. Ibland kunde någon komma varannan vecka för nya foton.

Ute i naturen använde Arne först en Kodak bälgkamera, sedan bälgkameran Agfa Isolette 6x6 cm innan han år 1955 investerade i en Hasselbladare. De båda senare gav finstämda och detaljrika bilder som bara den gamla fotokemiska processen kan ge rättvisa. Så tro inte att Arne tänker skaffa någon digitalkamera och absolut ingen dator! Av princip har heller Arne aldrig haft någon bil, naturen är viktigare.

Arne Flyckts sinne för porträttfoto och naturlyriska stämningar kan vi förnimma när vi ser bilderna här bredvid.

- Herregud vad jag har frusit, berättar Arne. Jag gillar snö och vinterbilder. Ibland var det under -30 C och jag gömde kameran under tröjan så att den inte skulle tjåla ihop. Jag for på skidor till Åskälen, Fyr sjön och runt i Ede för att hitta harspår och skidspår, men skidspår kunde jag ju också göra själv, vända om, gillra upp kameran, ladda självutlösaren och åka iväg som staffagefigur.

Med sorg i hjärtat måste jag till slut överge fotofirman, berättar Arne. Jag fick allergi av isättikan i avbrytnings- och fixering-svåtskorna i mörkrummet. Det drabbar mig än idag, kommer det damer med parfym måste jag springa iväg för att inte kvävas! Men kan jag ge mig iväg på skidor går det snabbt över.

Knappast någon annan hammerdaling kan ha sett lika många filmer som Arne. Filmfotograferna blev en viktig inspirationskälla även för fotograferingen.

Redan år 1945 blev Arne Flyckt introducerad i konsten att köra biografmaskiner med brinnande kolstavar som belysningsmedel. Läroplatserna blev biograferna Svea i Östersund, Scala i Fyrås (till 1954) och Lyktan i Hammerdal. Den 17 december 1955 tog Arne ansvaret för en av Sveriges mest eleganta biosalonger med illröda tapeter, svart bröstning, manchesterfätöljer i mattbeige och en färgsprakande ridå med svarta, röda och gula triangular på vit botten i det spillernya Medborgarhuset. Före varje föreställning valde Arne ut någon av sina privata jazzskivor för underhållning före filmen. Gärna boogie-woogiepianisterna Pete Johnson, Albert Ammons eller Fats Waller. Sedan spola igenom alla filmrullarna för att kolla skarvar, eventuella perforerings-skador och smuts eller olja på filmerna. Det gällde också att hålla reda på alla elbrytare, projektorreglage och framförallt synkroniseringen mellan ljud och bild och passningen i det ödesdiga momentet med rullbyten när dramatiken spelades upp på filmduken med 24 rutor i sekunden.

Biografmaskinisten Arne

Det blev årtal av fullsatta salonger innan konkurrensen från blåljuset från de första TV-apparaterna och sedan färg-TV, video och DVD blev för stark. I början kunde det bli upp till tre föreställningar med samma film. Det som definitivt tog käl på filmföreställningarna på Medborgarhuset var filmbolagens krav på en garantiersättning på 900 kr per filmån på 1990-talet. Det ordnade sig för matinéföreställningarna, men när de ordinarie vuxenfilmerna drog så där en 12 personer blev förlusterna alltför stora och numera får filmsugna åka till stan.

Arne Flyckt har från första kvällen på Medborgarhuset fört sin privata filmbok. Där finns datum, betyg, filmnamn, bildformat, filmbolag, barn tillåten/barnförbjuden och antal föreställningar. Hela 3 300 filmföreställningar fram till 1990 och sedan med sporadiska inbrott, med ca 170 filmkörningar per år i början och ett 60-tal på slutet.

Nu finns i Medborgarhuset en formidabel ljudanläggning med senaste teknik, två välservade filmprojektorer Agfa Ultra från 1950-talet och en elegant 1950-talssalong som lockar kulturpersoner till studiebesök och borde kulturminnesförklaras. Men inga filmvisningar!

- Vi måste spela film här, vi måste ordna nåt, det får inte stå tomt, utropar Arne!